

Từ quá khứ tới thực tại, từ tư tưởng tới hành động phát triển kinh tế xanh

09:00 | 10/06/2021

Ngày 31/5/2021, Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính đã có bài phát biểu quan trọng về các giải pháp cho phát triển bền vững hậu Covid-19 trong phiên thảo luận tại Hội nghị thượng đỉnh Đối tác vì tăng trưởng xanh và mục tiêu toàn cầu (P4G) lần thứ 2. Việc tìm về những bài viết, công trình nghiên cứu trước đó của Ông sẽ giúp chúng ta có th…

Hội nghị Thượng đỉnh Đối tác về Tăng trưởng xanh và Mục tiêu toàn cầu 2030 tại điểm cầu Hà Nội ngày 31/5/2021. Ảnh: TTXVN

Tư duy phát triển kinh tế xanh

Phát biểu về các giải pháp cho phát triển bền vững hậu Covid-19 trong phiên thảo luận Cấp cao tại Hội nghị thượng đỉnh Đối tác vì tăng trưởng xanh và mục tiêu toàn cầu (P4G) lần thứ 2 ngày 31/5/2021, Thủ tướng Phạm Minh Chính chia sẻ (Hà Văn, 2021):

"Thứ nhất, phục hồi xanh, kinh tế xanh, kinh tế tuần hoàn cần được triển khai quyết liệt ở cấp độ quốc gia, khu vực và toàn cầu, trong đó khuôn khổ chung là các Mục tiêu phát triển bền vững 2030 (SDGs) của Liên Hợp Quốc và Thỏa thuận Paris về biến đổi khí hậu. Phương châm là chuyển đổi tư duy, phương pháp luận và cách tiếp cận thực tế từ bị động ứng phó các thách thức sang kết hợp một cách hài hòa, hợp lý, hiệu quả giữa ứng phó với chuyển đổi phát triển kinh tế xanh.

> Thứ hai, chuyển đổi xanh cần có lộ trình phù hợp, tính đến điều kiện và năng lực khác nhau của các quốc gia. Các nước phát triển cần tiếp tục tiên phong thực hiện cam kết về giảm phát thải, đồng thời hỗ trợ về tài chính, công nghệ và thể chế cho các nước đang phát triển và các nước bị ảnh hưởng nặng nề của biến đổi khí hậu.
>
> Thứ ba, quan tâm xây dựng thể chế để khuyến khích sự hưởng ứng và tham gia của tất cả các chủ thể trong xã hội, nhất là doanh nghiệp và người dân, thúc đẩy mạnh mẽ hơn nữa các dự án công-tư trong tăng trưởng xanh; hình thành các chuỗi giá trị và ngành nghề mới thông qua xanh hóa sản xuất công-nông nghiệp và dịch vụ.
>
> Thứ tư, nâng cao năng lực chủ động thích ứng của những nơi chịu ảnh hưởng nặng nề của biến đổi khí hậu, trong đó có Khu vực Tiểu vùng sông Mekong và Đồng bằng sông Cửu Long ở Việt Nam; thúc đẩy hợp tác quốc tế trong quản lý, sử dụng bền vững nguồn nước xuyên biên giới, góp phần bảo đảm an ninh lương thực, an ninh nguồn nước của khu vực và thế giới.
>
> Thứ năm, ngăn chặn, đẩy lùi và giải quyết cơ bản đại dịch COVID-19 là giải pháp cấp bách hiện nay; đề nghị tăng cường hỗ trợ cung cấp các nguồn vaccine, hợp tác đi lại và duy trì ổn định chuỗi cung ứng toàn cầu, thúc đẩy thương mại - đầu tư quốc tế
>
> Thứ sáu, nêu cao tinh thần đoàn kết, trách nhiệm, tôn trọng vì lợi ích chung của toàn nhân loại, bảo đảm môi trường quốc tế hòa bình, ổn định, hợp tác và phát triển".

Các nhà lãnh đạo tham dự Phiên thảo luận Cấp cao đều đánh giá cao chủ trương hòa hợp giữa tăng trưởng kinh tế và phát triển bền vững của Việt Nam.

Liên quan đến giải pháp thứ năm về ngăn chặn, đẩy lùi đại dịch Covid-19, Chính phủ đã có các chỉ đạo, hành động quyết liệt, có thể thấy rõ trong sự kiện Lễ ra mắt Quỹ vaccine phòng chống Covid-19 vào tối 5-6-2021 (Nhóm PV, 2021). Sự kiện này được đánh giá là có tính chiến lược lâu dài với quá trình phát triển kinh tế lâu dài của Việt Nam (Toàn và Huyền, 2021). Trong bài viết "Quỹ Vaccine phòng chống Covid-19: Một mốc lịch sử kinh tế đương đại" trên báo ***Khoa học và Phát triển***, các tác giả đã tìm về hai ấn phẩm cũng đã gần 15 năm tuổi của Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính và một số tác phẩm khác của cùng tác giả.

Gợi mở cách tính mới cho lợi nhuận ròng của doanh nghiệp

Trong cuốn sách "***Kinh tế Việt Nam: Thăng trầm và Đột phá***", hai tác giả Phạm Minh Chính và Vương Quân Hoàng đã khám phá giai đoạn lịch sử kinh tế Việt Nam từ những hạt mầm đầu tiên từ thế kỷ 19, xuyên qua hai cuộc kháng chiến của dân tộc, cho tới hành trình Đổi mới từ năm 1986 trở về sau (Chính và Hoàng, 2009). Còn trong bài nghiên cứu vào

năm 2008 trên Tạp chí ***Nghiên cứu Kinh tế*** (Chính và Hoàng, 2008), bối cảnh và bài học từ hai cuộc khủng hoảng tài chính những năm 1997-1998 và 2007-2008 đã được dày công tìm hiểu.

Trong giai đoạn 2008-2009, ý niệm về sự hòa hợp giữa phát triển kinh tế và bảo vệ môi trường đã được Thủ tướng nhắc tới. Việc tăng trưởng kinh tế có thể giúp làm tăng giá trị các dịch vụ xã hội và tiêu chuẩn sống, trong đó có cả bảo vệ môi trường (Chính và Hoàng, 2009: Xem tr. 635). Bên cạnh đó, việc bảo vệ môi trường trong thời đại mới cũng gắn liền với an ninh toàn cầu, bên cạnh các vấn đề quan trọng khác như giải quyết đói nghèo (Xem tr. 646). Với tinh thần đó, các giải pháp được Thủ tướng nêu ra trong bài phát biểu vừa qua đã lan tỏa sự quyết liệt trong hành động, để đạt được sự hòa hợp trong phát triển bền vững ở tầm quốc gia, khu vực và toàn cầu.

Nhắc tới vai trò của các quốc gia, Thủ tướng nhấn mạnh: "Các nước phát triển cần tiếp tục tiên phong thực hiện cam kết về giảm phát thải, đồng thời hỗ trợ về tài chính, công nghệ và thể chế cho các nước đang phát triển và các nước bị ảnh hưởng nặng nề của biến đổi khí hậu". Tuy nhiên, quay về 13 năm trước, câu hỏi về vai trò thực sự của các quốc gia phát triển có lẽ vẫn còn cần nhiều giải đáp: Họ sẽ tham gia tích cực và hưởng lợi hay chỉ đơn thuần là tài trợ thông qua các khoản tiền lớn? (Xem tr. 646).

Cuốn sách **"Kinh tế Việt Nam: Thăng trầm và Đột phá",** hai tác giả **Phạm Minh Chính** và **Vương Quân Hoàng** đã khám phá giai đoạn lịch sử kinh tế Việt Nam từ những hạt mầm đầu tiên từ thế kỷ 19, xuyên qua hai cuộc kháng chiến của dân tộc, cho tới hành trình Đổi mới từ năm 1986 trở về sau.

Cuối cùng, việc khuyến khích sự hưởng ứng của các doanh nghiệp và người dân cũng rất đáng chú ý. Đối với các doanh nghiệp, ổn định kinh tế và việc duy trì sức hấp dẫn về đầu tư của Việt Nam vẫn là điều họ quan tâm. Những căn cứ để có thể đảm bảo điều này đã được nêu ra trong nghiên cứu năm 2008 như: điều khiển tín hiệu nền kinh tế, chính sách quản lý tiền tệ, kiểm soát hệ thống siêu quyền lực ngân hàng, hay điều hành cơ chế tỷ giá (Chính và Hoàng, 2008). Tuy nhiên, để gắn liền với lợi ích kinh tế và bảo vệ môi trường không phải là việc dễ dàng.

Nghiên cứu vào năm 2021 trên Tạp chí *Corporate Social Responsibility and Environmental Management* đã chỉ ra, các doanh nghiệp Việt Nam vẫn chú ý tới lợi nhuận mà chưa thực sự quan tâm tới môi trường (Vuong et al., 2021). Tuy nhiên, một ý tưởng mới của tác giả Vương Quân Hoàng về nguyên lý bán dẫn về trao đổi giá trị tiền bạc và môi trường có thể là một gợi ý quý giá (Vuong, 2021). Nguyên lý này đã vượt qua vòng bình duyệt và chấp nhận đăng trên Tạp chí *Economics and Business Letters*. Cụ thể hơn, tác giả Vương Quân Hoàng đề xuất cách tính mới cho lợi nhuận ròng của doanh nghiệp (New Net Profits hay ***NNP***): phép cộng giữa lợi nhuận ròng tiền bạc (Net Monetary Profits - NMP) và lợi nhuận ròng môi trường (Net Environmental Value - NEV):

$$NNP = NMP + NEV.$$

Trong đó, một môi trường doanh nghiệp hòa hợp giữa phát triển kinh tế và bảo vệ hệ sinh thái sẽ tưởng thưởng cho cả lợi nhuận tiền bạc và lợi nhuận môi trường. Tuy nhiên, lợi nhuận môi trường có thể được quy đổi thành lợi nhuận tiền bạc, nhưng ngược lại thì không.

Chúng ta hiếm có cơ hội được chứng kiến suy nghĩ của một con người được lưu giữ. Chính vì vậy, các tác phẩm của Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính là một cơ hội hiếm để có thể hiểu và học hỏi từ Ông. Bên cạnh đó, chứng kiến những suy nghĩ ấy được biến thành những hành động thiết thực cũng là một trải nghiệm quý giá.

Tài liệu tham khảo:

Hà Văn. (2021). Giải quyết hài hòa giữa nhu cầu cấp bách phục hồi kinh tế và phát triển bền vững hơn. ***Báo Điện Tử của Chính Phủ nước Cộng Hòa Xã Hội Chủ Nghĩa Việt Nam***. URL: http://baochinhphu.vn/Hoat-dong-cua-lanh-dao-Dang-Nha-nuoc/Giai-quyet-hai-hoa-giua-nhu-cau-cap-bach-phuc-hoi-kinh-te-va-phat-trien-ben-vung-hon/433129.vgp

Phạm Minh Chính và Vương Quân Hoàng. (2009). ***Kinh tế Việt Nam: Thăng trầm và đột phá***. Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.

Hồ Mạnh Toàn và Nguyễn Thanh Thanh Huyền. (2021). Quỹ Vaccine phòng chống Covid-19: Một mốc lịch sử kinh tế đương đại. ***Khoa học và Phát triển***. URL: https://khoahocphattrien.vn/chinh-sach/quy-vaccine-phong-chong-covid19-mot-moc-lich-su-kinh-te-duong-dai/20210607094347516p1c785.htm

Nhóm PV. (2021). Tổng thuật lễ ra mắt Quỹ vaccine phòng chống Covid-19. ***Báo Điện Tử của Chính Phủ nước Cộng Hòa Xã Hội Chủ Nghĩa Việt Nam***. URL: https://baochinhphu.vn/Tin-noi-bat/TRUC-TIEP-LE-RA-MAT-QUY-VACCINE-PHONG-CHONG-COVID19-CHUNG-TAY-DAY-LUI-DAI-DOCH/433756.vgp

Phạm Minh Chính và Vương Quân Hoàng. (2008). Bối cảnh tài chính Việt Nam 1997-1998 và 2007-2008: Khoảng cách và biến đổi. ***Nghiên cứu Kinh tế, 48***(7), 3-24.

Vuong, Q. H., et al. (2021). Identifying the moral-practical gaps in corporate social responsibility missions of Vietnamese firms: an event-based analysis of sustainability feasibility. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, *28*(1), 30-41.

Vuong, Q. H. (2021). The semiconducting principle of monetary and environmental values exchange. *Economics and Business Letters*, *10*(3), 1-9.

Hồ Mạnh Toàn, Phenikaa University

URL: https://kinhtevadubao.vn/tu-qua-khu-toi-thuc-tai-tu-tu-tuong-toi-hanh-dong-phat-trien-kinh-te-xanh-17165.html